

Egy kiváló magyar erdőmérnök életéről és haláláról

Motto: „Nagyobb szeretete senkinek sincs annál, aki életét adja embertársáért.”

(Jn. 15, 13)

Földváry Miksa erdőmérnök (1877–1945) nevét ma már kevesen ismerik; csak a legjobb szakemberek, s akik még bújják a szakirodalmat.

Nem csoda! Hiszen még Kaposváron is így van ez, jóllehet 1927 óta 60 hosszú ideig volt itt erdőigazgató: olyan igazgató, aki elsősorban a hivatásának élt, mindvégig keményen dolgozott és alkotott. Ő volt a hazai természetvédelem elindítója, egyik megalapozója. Felfedezte többek között az ún. barcsi – akkor még darányi – természetvédelmi terület értékét és szépségét, s felhívta erre a nagyközönség és a szakemberek figyelmét. A mai, úgynevezett természetvédők valószínűleg már nem is tudnak erről. Bizonyára azért, mert sokan csak maguknak tulajdonítják a természet ismeretét, szeretetét és védelmét. *Földváry Miksa* lett a hazai Természetvédelmi Tanács első, országos alelnöke és számos természetvédelmi cikk szerzője. (Amiből – valószínűleg – azóta többen is doktoráltak már.)

Irodalmi munkásságának legfontosabbjai:

– A Balaton környékének természeti emlékei. Erdészeti Kutatások, 1928.

– Az erdő poézise. E. L., 1928.

– A rigóci természetvédelmi liget. Természettudományi Közlöny, 1931.

– Mecsekaljai gesztenyések. Természettudományi Közlöny, 1931.

– Természeti emlékek a Mecsekben és környékén. E. L., 3. folyt., 1932.

– A Bakony-hegység és Bakonyalja természeti emlékei. E. L., 7. folytatás, 1933.

– Őserdő rezervációk az Északkeleti Kárpátokban. E. L., 1933.

Pályafutása igen eredményes. Hivatásának élt, s becsületesen, példamutatóan dolgozott. Halála nemcsak megrendítő, hanem egyben örök emlékeztető is. Tiszta szívvel és a valóságnak megfelelően állítom, hogy hasonlóan emlékezetes és erkölcsi tanulságot tartalmazó, mint a hitvalló *Serédi Jusztiniáné, Mindszenti József*, valamint a mártír győri püspöké, *báró Apor Vilmosé*.

Mivel naplója fennmaradt – és sikerült hozzájutnom –, úgy érzem, kötelességem ismertetni, mert ha elmulasztanám, személye és emléke – méltatlanul és igazságtalanul – teljesen a feledés homályába kerülne.

Élete utolsó időszakában pontosan és őszintén vezetett naplóját meghatottsággal elolvastam, és ennek alapján írom az alábbiakat:

Nyugdíjba menetele után Budapestre költözött. Balatonfenyvesen, a Kölcsey utca 3. alatti kis telken egy nyaralót épített.

1944. december 1-jén budai lakásáról leutazott Balatonfenyvesre, hogy elintézzon néhány, akkoriban általa halaszthatatlannak tartott feladatot. Hazautaznia már nem sikerült a rátört háborús események miatt.

December 15-én kezdett el naplót írni, amelynek utolsó bejegyzése 1945. január 5-én volt. Másnap már nem írt bele, mert akkor az oroszok kivégezték.

Élete utolsó napjainak és halálának története a következő:

1944. december 15-én már két hetet töltött el nyaralójában, hogy téliesítse azt. Hazautaznia nem sikerült, mivel a front már elérte Balatonfenyvest.

A harcoló katonákkal nem volt problémája, csak a front továbbhaladása után rövidesen jelentkező – látszólag német katonákat kereső –, valójában rabló és garázda, részeg szovjet katonák zaklatták folyamatosan őt és szomszédjait. Azt a keveset is elvitték tőle, amije még volt.

Igen nehéz három hét következett. Időközben beállított hozzá egy menekült, Asztalos nevű katonatiszt feleségével, két kutyájával és üres kézzel, meg hassal. Először nem is akarta őket befogadni, hiszen ő sem volt ellátva étellemmel, tüzelővel. Majd megesett rajtuk jó szíve, s megengedte nekik, hogy nála húzódjanak meg. Megosztotta velük azt a keveset, ami neki még megmaradt. Befogadta őket.

Naplóját pontosan és őszintén vezette. Mély hitének és vallásosságának ebben többször is tanújelét adta. Többször megemlékezett benne szeretett leányáról, dr. Magyar Pálnak, a kiváló erdőművelőnek és később az erdőművelés professzorának a feleségéről, valamint kedves unokájáról, Évikéről is nagy-nagy szeretettel beszélt.

Megörökítette háborús élményeit, tapasztalatait. Szólt benne az oroszok, később az ún. „magyar-oroszok” ostoba és gonosz garázdaságairól, erőszakos cselekményeiről, rablásaikról.

Villany, víz már régóta nem volt nálunk, s az élelem is nagyrészt elfogyott. Ami kevés megmaradt, azt megosztotta kényszerű vendégeivel.

Erős hite mellett olykor kétségek is gyötörték. A bizonytalanság és kilátástalanság egyre nyomasztóbbá vált benne.

Katonatiszt vendégének valamikor nézeteltérése volt egy Balogh nevű lumpen elemmel. (Az értelmező szótár szerint: lumpen elem az az egyén, aki rendszeres munkát nem végző szegény ember, aki pénzért vagy vélt előnyért bármire képes.) Balogh ezért a tisztet bosszút kívánt állni, s a lakáshoz odavezetett egy orosz járőrt, bejelentvén, hogy egy „fasiszta tiszt” rejtőzködik ott.

Földváry Miksának, ha sorsára hagyta volna vendégét, nem lett volna baja.

Ő azonban – mint igazi magyar ember s vendéglátó magyar úr – nem tudta sorsára hagyni vendégét. Úgy gondolta – és ezt kifejezésre is juttatta –, hogy bírói ítélet nélkül nem lehet egy embert agyonlőni.

Azt tartotta, hogy neki kötelessége megvédeni vendégét a biztos haláltól, mert így kívánja ezt a szokásjog és az erkölcs.

A részeg szovjet katonák ezt sehogyszem értették, ilyesmivel nem törődtek. Azt tartották, hogy aki fasisztát véd, az maga is fasiszta.

Kirángatták ezért őt is az udvarra, falhoz állították Asztalos mellé, és lelőtték mind a két férfit.

A győztes jogán, mert a győztes mindent megtehet.

Ahogy *Serédi Jusztinián, Mindszenti József* és *báró Apor Vilmos* is önzetlenül és hősiiesen védte, oltalmazta a „rájuk bízott” emberek, asszonyok és leányok életét és becsületét, ő is hasonlóképpen gondolkozva igyekezett megvédeni vendége életét a biztos és kegyetlen, valamint igazságtalan haláltól.

Saját kertjében temették el mindketőt.

Hajdú István